

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1000. Usque Ad Annum 1063

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1761

VD18 90117956

§. XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66323](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-66323)

Conc. Trib. vicaces potestate sacerdotali ad eam re-
an. 895. c. 2. cipiendam compellerent. Profecto
 hi viri non perspiciebant Pœnitentiæ
 naturam, quæ in dolore & conversio-
 ne cordis posita est. Ita enim pecca-
 tor, qui, ut Divinæ Justitiæ satisfa-
 ciat, ultro a se ipso pœnas exigit, eo-
 dem loco habitus fuisset, ac latro, qui
 ab humano Judice invitus plectitur.

Hist. lib. LI. In censum pœnitentiæ coactæ illud
 §. 8.
Nic. I. ep. 66. refero, quod Episcopi reis non pœni-
 tentibus prohibuerint, ne carnibus ve-
 scerentur, ne lineis vestibus uteren-
 tur, & præter multa alia similia ne
 equitarent. Si rei Episcopis obse-
 cuti fuerunt, admiror non pœnitentium
 docilitatem, si morem non gef-
 ferunt, admiratione digna est Episco-
 porum simplicitas.

§. XVII.

Alterum adversus vitiorum tor-
 rentem in Sæculo X. remedium erat,
 contumaces excommunicare aliis-
 ve Censuris Ecclesiasticis coercere.
 Optimum revera remedium! sed quia
 modus non servabatur, effectum est
 inutile. Censuræ illis solum pœnæ
 fuit,

sunt, qui eas pertimescunt, quid enim profit, Judæo, vel Mahometano, ingressum Ecclesiæ vel usum Sacramentorum interdicere? Si ergo Christianus tam improbus est, ut Censuras spernat, aut tam potens, ut impune violet, iis irritatur & non corrigitur, quia poenarum spiritualium nullum aliud fundamentum, quam Christianorum fides & Auctoritatis Ecclesiasticæ reverentia est. (*) Aliter circa poenas temporales res se habet; quia omnis homo sua natura bonorum suorum, libertatis, & vitae jacturam perhorrescit.

Secundum hanc Regulam Veteres poenas Spirituales prudentissime adhibebant. Nam nunquam magis Disciplinæ exactissimæ rigor, quam tempore primarum persecutionum viguit. Cum enim omnes, qui Fidem Christianam suscipiebant, bona voluntate diu ante probati converterentur,

K k 4 doci-

(*) Nihilominus hujusmodi improbos, si non ad propriam emendationem, saltem ad exemplum aliorum & terrorem excommunicari oportet.

docilem animum afferebant, & suis
Præpositis obedientes erant. Si quis
obedire gravaretur, huic plena liber-
tas erat ad Gentiles revertendi, quin
eum ullus respectus humanus retine-
ret, & sic Ecclesia membro putido
liberabatur. Verumtamen etiam illo

Cypr. Serm. de lars. Ecclesiæ tempore, quantum fieri po-

Aug. III. contr. Parm. c. II. n. 8. terat extreum hoc malum caveba-

dignos Pastores non nunquam tolera-
bat, ne periculo solvendi Communio-
nis unitatem exponeretur.

Postquam Ecclesia tanta sumpsit
incrementa, ut in Imperio Romano
major Christianorum, quam Gentilium
numerus esset, multo parcus potesta-

ibid. n. 13. 14. Et c.

te excommunicandi usa est. Et a
Sancto Augustino non novam Disci-
plinam, sed antiquam Traditionem ac-
cipimus, quod Ecclesia peccata mul-
titudinis toleraverit, & pœnis Cano-
nicis solum in privatos animadverte-
rit. Nempe quando unus malus in
medio multorum bonorum degebat,
verisimile erat, vel ipsum Ecclesiæ
præcipienti obtemperaturum, vel to-

tam

tam Fidelium frequentiam sibi adversariam habiturum. Quando vero, sub jungit S. Doctor, *improbus unus, tantæ est Auctoritatis, ut populum seducere valeat; vel si ipsa multitudo peccaverit, nihil aliud agendum restat, quam coram Deo in gemitus effundi.* Et omnes, neminem nominando, ad morum emanationem exhortari captatis illis occasionibus, in quibus populus ad pænitentiam facilius moveri solet, ut si forte calamitas communis premat.

Sapientissimis hisce principiis in nixus Julius Papa suscepta S. Athanasii, quem Adversarii persequebantur, defensione, pro ejus causa epistolas scripsit. Pari modo Innocentius *Hist. l. XII.* Papa S. Chrysostomo favebat; sed ^{§. 4. 24.} *Lib. XXI.* caute & provide illos Episcopos, qui ^{§. 49. 50.} sanctissimos viros contra fas damnaverant, nec deposuerunt, nec excommunicarunt, quod scirent, obstinatos imperata non facturos, & auctoritatem Pontificiam sine spe fructus periculo exponere nollent. Multo minus Ecclesia illa ætate Imperatores excommunicare solebat, ne quidem

Kk 5   Hære-

Hæreticos aut Ecclesiæ Persecuto-
Lib. XVI. res, quales Constantius & Valens fue-

§. 48. rant. Quin etiam S. Basilius coram
Altari Valentis Oblationem recipere
non est dignatus. Nimirum cla-
rissime cognoscebant Ecclesiæ Pasto-
res, quod intempestivus rigor sine ullo
emolumento Principum animos ex-
acerbasset. Ex historia quidem doce-
mur, Theodosium a S. Ambrosio abEc-
clesiæ ingressu fuisse exclusum ; quia
nempe lenissimam Principis indolem
non ignorabat, eumque tali rigore ad
salutarem pœnitentiam adduci posse
sciebat.

Verum intellectu assequi non pos-
Nicol. I. ep. sum, quid emolumenti sperare potue-
8. 9. Hist. rit Nicolaus I. Papa literis acerbis ad
lib. I. §. 41. 52.

Michaelem Imperatorem, Photii de-
fensorem datis, præsertim illa commi-
natione, se Imperatoris epistolam in-
spectante populo Romano igni tradi-
turum. Num nesciebat hunc Princi-
pem non impium modo, sed & juve-
nem esse stultissimum, ut superius no-
tavimus ? Quid vero profuit in Pho-
tium Censuris agere, quem Papa auda-
cissi-

cissimum & potentissimum sciebat? (*)
 Exinde igitur, scilicet in medio Sæculi IX. sapientis discretionis, qua usi fuerant Veteres, oblivio subierat. (**) Quasi vero solis vocibus prolatis vel scriptis omnia confici potuissent, mala inde secutura non pensabantur. Tunc etiam antiquæ excommunicationis Formulæ utpote frequentissimæ exoleverunt, & additæ sunt novæ, quo majorem terrorem incuterent. Adjuncta nomina *Core*, *Dathan*, *Abiron* & *Judæ*, ac omnes maledictiones Psalmi centesimi octavi. Tunc cœpit Ritus extinguendi lumina & campanas pulsandi. Videor mihi conspi-
 cere

(*) Id de Excommunicatione cum anathemate solenni Ritu pronunciata accipiendum videtur. Nam Photium Excommunicatione Juris a Fidelium Communione separari oportuisse si Fleurius negat, nimius est.

(**) Adversarius Fleurii assert exempla contraria. Nempe Theodorum Papam in Paulum & Pyrrum Patriarchas Constantinopolitanas Anathema pronunciaſſe. Lib. XXXVIII. §. 45. Item S. Martinum I. in Cyrum Patriarcham Alexandrinum & Sergium Constantinopolitanum, §. LIII. Rursusque Felicem Papam in Acacium Constantinopolitanum, Lib. XXX. §. 16. &c.

cere virum senem viribus destitutum,
qui, cum se a filiis suis sperni cernat,
& de lectulo surgere ad eos castigan-
dos, ut ante solebat, non valeat, quid-
quid sub manu est in insolentes con-
citat, ut impotenti iræ satisfaciat, simu-
que voce, qua potest, concitatissima
diras omnes, quotquot memoriam sub-
eunt, imprecatur. (*) Magis magis-
que ab antiquorum moderatione Sæ-
culo decimo & undecimo discessum.
Episcopi non tam bonum malumve
Censurarum effectum, quam suam po-
testatem & Juris rigorem perpende-
bant, ac si quodam fato ad inferen-
das pœnas Canonicas illis omnibus,
qui iis digni essent, fuissent compulsi.
Non cogitabant, hæc fulmina spiri-
tualia frustra in rebelles intorqueri,
qui ea non expavescunt, & sic con-
tumaces non tantum non emendari,
sed pejores fieri, cum iisdem nova cri-
mina perpetrandi ponatur occasio.

Cen-

(*) Absit ut hanc Reflexionem Fleurii vel sin-
gula in hac Dissertatione ab eo acerbius dicta
approbem. Omnia tamen candide reddo, ne
Auctoris mei sensum vel verba truncasse videar.

Censuras, quæ Disciplinam stabilire deberent, eidem inferre perniciem, cum malorum omnium maximum, schisma, invehement, & Ecclesiam tela justo crebrius jaculando inermem effici. (*) Denique si quis omnes peccatores de gremio Ecclesiæ expellere moliretur, idem facturum, quod fatuus Rex, qui maximam populi sibi subditi partem noxiam gladio vindice interimeret, non cogitans, homines propediem, quibus imperet, defuturos. Tristes mali principii effectus, amice Lector, in iis, quæ historia Ecclesiastica exinde docebit, deprehendes.

Summi Pontifices, quod inficiari nemo potest, suæ ætatis præjudicia fecuti, frequentius quam ceteri Episcopi Censuras adhibuerunt, freti suæ Sedis Auctoritate, aliunde maxima, & ultra antiquos limites falsarum De-

creta-

(*) Hic sentit Fleurius cum Ovidio Nasone:

Si quoties peccant homines sua fulmina mittat

Juppiter, exiguo tempore inermis erit.

Ovid. L. II. Trist.

cretalium licentia extensa. Pontifices, inquam, summis dotibus & virtutibus conspicui, atque ad restituendam Disciplinam Ecclesiasticam ac Sacrae Sedis honorem post Sæculi decimi opprobria vindicandum zelosissimi, omnium maxime ab antiquorum moderatione deflexerunt, quam vel non amplius noverant, vel sui ævi moribus convenire non credebant, & tandem Gregorius Septimus plus quam ullus Antecessorum suorum Censurarum rigorem auxit. Hic Papa, magno animo natus, & sub exactissima Disciplina monastica educatus, ardenter zelo Ecclesiam a vietiis, quibus infectam conspiciebat, præprimis a Simonia & Clericorum incontinentia, purgare cupiebat; sed in obscurissimo sæculo plena luce destituebatur ad diligendas regulas, quibus vehementissimo zelo moderaretur, & non nunquam qualemcunque splendorem pro solidæ veritatis luce deceptus recipiens, inde conclusiones summe periculosas intrepide inferebat. Prima ei Regula fuit, virum, ceteris

ceteris præpositum, teneri ad punienda delicta subditorum omnia, quæcunque ad ipsius notitiam pervenient, nisi se ipsum omnium criminum participem facere vellet. Nihil in ipsius Epistolis occurrit frequentius quam illa Prophetæ verba: *Maledic-
tus qui prohibet gladium suum a san-
guine*, id est, qui Deo jubente ad con-
terendos inimicos ejus non accingitur. Hoc nixus fundamento Gregorius Papa, ut primum ei Episcopus Simoniæ, vel alterius criminis reus de-
latus fuerat, eum Romam vocabat,
non venientem primo suspendebat ab
officio suo, secundo contumacem ex-
communicabat, & perseverantem a
Sacerdotio deponebat, Clericis po-
puloque ne ipsi obedirent prohibe-
bat, addita excommunicationis com-
minatione, alium Episcopum eligere
præcipiebat, Clericis illius Ecclesiæ
cessantibus, alium Episcopum ipse
constituebat. In hunc modum egit
contra Guibertum Archiepiscopum
Ravennatem, qui cum se ipsum Pa-
pam* eligi opera Regis Henrici effe-
cit,

Jerem. 48.

10.

cit, Gregorio par pari reddidit. Ceterum horresco legens Gregorii septimi epistolas, & videns excommunicationis fulmina undique & continuo ruere, Episcoposque in Longobardia, in Germania, in Francia depositos.

§. XVIII.

Malum ingentem in modum au-
Regum de- cтum est, quod Gregorius VII. jus in-
positio. fligendi pœnas spirituales jure infe-
rendi pœnas temporales, ad Pontiffi-
cem non pertinente, confirmare in-
tenderit. Alii ante Gregorium ean-
dem viam tentaverant. Notavi, Epi-
scopos brachii sacerdotalis auxilium ex-
petuisse, ut peccatores ad subeundam
pœnitentiam compellerent, & Papas
ante annos plus quam ducentos de Ju-
re Regnum auctoritate Ecclesiastica
voluisse decernere. Gregorius VII.
has regulas amplexus, & plus ultra
progressus, publice asserere non du-
bitavit, sibi Papæ Reges Ecclesiae
rebelles deponendi potestatem esse,
quam Jurisdictioni Fideles excommu-
nicandi superstruebat; quia excom-
municati vitandi sunt, nullum cum iis
haben-